

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le dvakrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Naprej«, Krško.
Ček. rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Ciril Böhm, Celje:

O organizaciji stanovanjskih najemnikov.

Nisem seveda nasprotnik organizacijske ideje, to pa ugotavljam radi tega, da me ne bo v naslednjih vrstah morda kdo napačno razumel.

Po vojni se je organizacijska ideja jako hitro raznesla in tudi splošno uveljavila. Organizacije so rasle kakor gobe po dežju. Ustanavljali so jih stari in mladi, zatiralci in zatiranci, poštenjaki in tudi lopovi.

Med temi organizacijami je pa večji del taktih, ki hodijo med ljudstvo z zagrnenim obrazom, pod pretvezo — nadstrankarstva. Kdor je imel s takimi organizacijami že kdaj opravka, ve, da so te organizacije le kakor kalna voda za razne politične avanturiste oziroma njihove stranke.

Pod tako pretvezo živi v naši državi tudi »Organizacija stanovanjskih najemnikov«. Ne ugovarjam upravičenim zahtevam, ki jih ima v svojih pravilih, v svesti sem si pa, da jih ona kot nadstrankarska organizacija, ki hoče združiti izkoriščevalce in izkoriščance, ne bo nikdar in nikoli spravila tega vprašanja s sveta.

Stanovanjsko vprašanje, ki tlači ves svet, ni vprašanje samo zase, ono je le majhen delec socialnega vprašanja sploh. Socialno vprašanje kot celota vsebuje nešteto takih vprašanj, ki niso nič manj in nič bolj važna. Ali naj tudi za ta vprašanja ustanovimo posebne organizacije? Če je upravičeno eno vprašanje posebne organizacije, zakaj bi ne bilo tudi drugo? Delavsko vprašanje, žensko vprašanje itd. smatram za ravno tako važno, čemu se tukaj, vi nadstrankarji, ne organizirate v enotno organizacijo, da se ta vprašanja odpravijo? Ne barvajte ljudi, bodite rajši dosledni! Raziskujte dejstva, pa boste videli, na kako napačni poti ste!

Poleg nadstrankarske organizacije stanovanjskih najemnikov imamo v naši državi še nešteto političnih organizacij. Vse te, brez izjeme, imajo v programu rešitev socialnega vprašanja (n. pr. baš stanovanjsko vprašanje). Med temi strankarskimi organizacijami oziroma strankami, na kratko, imamo tudi vladne stranke, ki nam rešujejo socialno vprašanje kar na debelo. Toda stanovanjskega vprašanja nam do danes niso še rešile, marveč so ga pritirale v še ostudnejši štadij. Če pogledamo v preteklost, vidimo, da so imele že vse stranke priliko udeleževati se na tem vprašanju. Vse stranke z malo izjemo so imele priliko direktno vplivati na razne koalicijske in tudi homogene vlade. Kaj se je zgodilo? Nič in zopet nič!

V nadstrankarski organizaciji stanovanjskih najemnikov imamo danes združene razne ljudi, pristaše vseh strank od radikalov do neodvisnih.

Čemu, radikalci, rajši ne zahtevate oziroma ne prisilite vladno neposredno po vaših krajevnih političnih organizacijah (če jih sploh imate),

čemu vi, klerikalci, ne pritisnete na vaše poslance, na vaše župane po raznih občinah, da se nekoliko bolj pobrigajo za to vprašanje,

čemu vi, demokrati, niste prejšnja leta prisilili vaših poslancev, ki so bili v koalicijski vladi z raznimi drugimi strankami, da bi bili odpravili stanovanjsko vprašanje z zemeljskega površja?

Čemu ste čakali, čemu ste pristaši vseh teh strank? Ali ne bi bila ta pot najposrednejša, najlažja in najuspešnejša?

Žal, da moram ponovno konstatirati, da meščanske stranke nimajo interesa na odpravi tega vprašanja. Njihov interes je le zaščita in napredek izkoriščanja. Zategadelj ne bodimo naivni in ne pustimo se še nadalje slepiti od raznih nadstrankarskih organizacij, ki so, kakor že povedano, kalna voda, v kateri ribarijo politični avanturisti ter njihovi podrepani. Z odprtim obrazom stopimo vsi, ki se nam godi krivica, na plan za svoje pravice!

Toliko glede organizacije same.

Pomisleke pa imam tudi pri iskanju vzrokov današnje stanovanjske mizerije.

Slišal sem na zadnjem občnem zboru celjske organizacije stanovanjskih najemnikov razne govornike, tudi one socialističnega pravca. Toda skoraj vsi so iskali vzrokov v zraku namesto na zemlji.

Eden je obsojal vladno, drugi slabo socialno zakonodajo, tretji državo itd.

Čemu vse to? Ali že nismo dovolj jasno povedali in dokazali, da je vsega tega kriv današnji družabni red, katerega naravni gospodarski zakoni so zasebna lastnina, svobodna konkurenca in svobodno izkoriščanje bližnjega?

Čemu kričite na državo? Ali ni ona gnili produkt meščanske družbe, ali ni baš ona tista, ki služi s svojimi mejami izkoriščevalcem za čim uspešnejše izkoriščanje ljudskih mas?

Čemu obsojate vladno? Ali ni ona izvoljena od ljudskih odposlancev in direktno ali indirektno od njih podpirana?

Čemu potem grajanje? Vlado imate tako, kakršno ste si kot večina po svojih odposlancih želeli.

Kričite na slabo socialno zakonodajo? Jabolko ne pade daleč od drevesa, tako tudi socialna zakonodaja ne bo nikdar boljša od vlade, ki jo postavlja. Pretresajmo dejstva pa začnimo misliti!

Ali ni socialna zakonodaja le napitina s strani meščanske družbe? Ali se ne poslužuje meščanska družba socialne zakonodaje le kot uspešnega sredstva za uspavanje ljudskih mas? Ali verujete, da so dale meščanske vlade socialno zakonodajo na dnevni red iz ljubezni do svojih izkoriščancev? Kako ste neumni, če to res verujete! Boje se pre zgodnjega pogina, boje se socialne revolucije, zato nam dajejo morfija v obliki hinavsko zamišljene socialne zakonodaje.

Proti takim hinavcem si je treba na poseben način osvojiti pravico. Osvojimo si jo brez resolucij in brez apelov, s pametjo in močjo duha.

Nisem se čudil na zborovanju celjske najemniške organizacije zastopnikom meščanskih strank — jagnjetom poleg volkov — ko so naivno kritizirali in predlagali operacijo namesto ugonobitve. Čudil sem se pa govornikom iz družbe okoli »Socialista«, da se niso javno izrazili o vzroku današnjih krivičnih razmer. Ali se morda niso hoteli zameriti kapitalističnim prijateljem, ki so bili tudi na občnem zboru? Ali so se morda bali, da bi potem tudi organizacija stanovanjskih najemnikov izgledala preveč razredno, preveč revolucionarno? Če je to vzrok njihovega molka, potem naj se vsaj v imenu socializma nikar ne štlujijo »reševati« socialna vprašanja.

Še enkrat ponavljam: ne nadstrankarske organizacije, ampak razredne, take, ki ne poznajo boja s papirnatimi protestnimi resolucijami, ampak tudi ne nobenega pardona, organizacije, katerih cilj je socializem na komunalnih temeljih, le te nas bodo rešile. Zato proč z vsem, kar je kalnega, ven iz megle v jasno luč!

Kuluk.

Kuluk je turška beseda, kakor vse tiste ljube besede, ki smo jih spoznali iz uradne srbsčine, ker nam jih Dunaj ni vtepel v glavo. Ker je beseda turška je tudi zadeva turška — mi je ne poznamo še. Tistim belgrajskim poročilcem, ki se izdajajo za »srbski narod«, čeprav so pravzaprav samo turški paše, tistim se bomo morali zahvaliti, da so nas seznanili s to turško besedo in zadevo.

Pa to velja samo za nas, ki nismo videli srednjeevropske revolucije sredi minulega stoletja. Če bi naši deda in babice še živeli, bi ne gledali tako čudno kakor mi, ampak bi se čudili samo turški besedi, zadevo samo bi pa poznali in — pozdravljali. Takole bi govorili naši deda:

Kuluk? Zakaj pravite temu kuluk? Zakaj te zadeve ne imenujete s pošteno domačo besedo, ki jo vsi poznamo. Saj to vendar ni prav nič drugega ko tlaka! Tlaka pa mora biti! Kdo bi drugače zidal gradove in cerkve in samostane, kdo bi delal in popravljal ceste, kdo bi obdeloval zemljo za gospodo? Potrebno in pametno je, da pride zopet na dan tlaka. Ljudje so se preobjedli in sploh ne marajo več delati. Ko so zidali šenklovsko cerkev pri Ljubljani, so imeli po 2 krajcarja na dan, pa so delali od zore do mraka. Zdaj delajo 8 ur za 50 Din, to je 100 goldinarjev, pa hočejo še več. Saj to ni več krščansko, ti mladi ljudje mislijo, da so se res v gradu rodili na pernicah in da so gospodom enaki. Ves božji red hočejo prekucniti, vsi ho-

čejo biti gospodje in kar naprej govorijo o neki enakosti, ki je ne bo, ker je ne more biti, saj je vendar ljubi Bog ustvaril ene za gospode, druge pa za blapce. Ker so se tako preobjedli, jih je Bog kaznoval s svetovno vojno — pa ti antikristi ali socialisti ali kako se jim že pravi, ti niso spoznali prsta božjega, šibe, ki jih je hotela poboljšati, ampak so začeli še hujše prekucije, še od Boga postavljene cesarje in kralje so začeli odstavljati. Pa vse to je Bog dopustil samo zato, da se človeštvo skesa in da popravi grde napake prekucitva ne samo sedanjega po vojni, ampak tudi prejšnjega, iz l. 1848. In tako smo hvala Bogu dobili tudi tlako nazaj, ki je bila takrat po krivici odpravljena. Zdaj bo kmalu boljše, zdaj se bo tudi zidati lahko začelo, ker bodo ljudje rajši delali za 2 krajcarja nego pa tlako zastoj. Zdaj lahko v miru umrjemo, ker smo še dočakali pravice in ne bo se nam treba v grobu obračati.

Tako bi govorili naši deda in babice, in prav škoda je, da ne morejo govoriti. Živa beseda bi več zalegla nego te mrtve črke.

Našim čitateljem ni treba šele povedati, da so se naši deda motili, ko so postavljali ves svoj svetovni nazor na bajko o boljšem testu, iz katerega je gospoda narejena, in o slabi ilovici, ki je služila za ustvaritev »navadnih« ljudi. Ta bajka je veljala v preteklem stoletju, danes pa ne velja več nikjer. Vsi ljudje veljajo za enake in vsi imajo tudi enake pravice, če si jih hočejo vzeti. Semtertja se še najde kje kak »krščanski« filozof, ki razlaga, da so možje iz boljšega testa, žene pa iz pokvarjene ilovice. Ker je Jugoslavija zelo »krščanska« država, se drži še vedno takih krščanskih filozofov, zato pri nas žene še nimajo svojih pravic, posebno ne volilne pravice. Po tem tskem spadajo pri nas možje med gospodo žene pa med »navadne« ljudi. In ker dela zakone vselej le gospoda in ker jih dela tako, da so zanjo prav, zato je ta možka gospoda napravila tlako za ženske — tako bi človek mislil, saj je veljala tlaka še vselej le za ljudi iz slabe ilovice.

To bi bilo logično. Pa našim čitateljem zopet ni treba šele povedati, da ta moderna možka gospoda ničesar ne dela logično. Ne zaveda se svojih pravic, zato tlake ni zvalila na rame »navadnih« ilovnatih ljudi, ampak na svoje lastne. Res imenitna in požrtvovalna gospoda!

Toda vsa imenitnost in požrtvovalnost je takoj minila, ko so belgrajski nadmožje potom svojih uradnih valptov začeli pritiskati na občine, naj postavijo svoje tlačane v vrsto, da se začne moderna turška tlaka ali kuluk. Zdaj naenkrat tega ne marajo. Zdaj bi radi, da bi kdo drugi šel ceste delat. Ni še minilo leto dni, odkar so skoro soglasno volili kulukarje in jim izročili državno upravo v po-božne roke, zdaj so pa že spremenili svoje navdušenje za »zmago krščanske ideje« in delajo revolucijo proti tej ideji.

Jara gospoda! Lahko je biti požrtvovalen, dokler človek ne ve, kaj žrtvuje. Lahko vam je bilo klicati: »Živijo zmaga krščanske ideje!«, dokler niste vedeli, da vam nese ta ideja črnega mačka v beli vreči! Tudi Markov protokol ste lahko hvalili, dokler ste mislili, da beseda ni konj. Ko ste pa dali radikalcem besedo in konja obenem in so vam radikalci na konju sedeč vrnili besedo v obliki kuluka, takrat vam je zmanjkalo ne le vse požrtvovalnosti, ampak tudi vse doslednosti: Kdor je volil kulukarje, naj dela kuluk in naj gleda, da bo prihodnjč volil bolj pametno, nikar pa naj ne zvrtača krivde na tiste, ki so bili že pri volitvah proti kuluku.

Edini način za odvrnitev turške tlake ali kuluka je — trezno premišljanje. Proč s tistim svetovnim naziranjem, ki govori o boljšem in slabšem testu. Vsi ljudje so enaki.

Žene niso odgovorne, ker niso volile, pač pa so odgovorni vsi tisti možki, ki so izvolili 21 klerikalnih kulukarjev in se po volitvah veselili, da bo zdaj vse dobro, ko so dobili voljo naroda sveti možje v roke. Ti sveti možje so pa lagali, ko so govorili o svetih nebeških idealih. Kaiti sami zase so si zagotovili vsem belega kruha na tem svetu, čeprav so ljudstvu govorili, da se ne živi od kruha ampak od »božje besede« in ga odvrčali od poštenega materialističnega računanja. Ljud-

stvo, ki jih je ubogalo, si je samo krivo. Lenoba je greh. Če volilci ne bi bili leni, bi si lahko izračunali, da je klerikalizem neumnost. Izračunali bi si, kakšne davke plačujejo in koliko denarja se zbere iz njih v državnih blegajnah ter kako grdo ravna s tem denarjem razni sveti in nesveti pastirji. Našli bi, da se neverjetne vsote takorekoč skozi okno mečejo in da so tam pod oknom skrili razni sorodniki, prijatelji in nastavljenici teh pastirjev, ki te svote lovijo in v žepe bašejo. Našli bi, da bi se s tem denarjem lahko vse ceste ne le popravile, ampak tudi razširile in pomnožile, ter da bi še ostalo denarja za nove železnice in stavbe, ki so tako potrebne. Našli bi, da bi na ta način lahko dobili za služka vsi brezposelni, ne pa da bi bilo treba od rednega dela odganjati na srednjeveško tlako zaposlene, dočim nezaposleni stradajo in demoralizirajo sebe in vso družbo. Našli bi, da bi bilo brez posebnih težav mogoče ustvariti blagostanje iz sedanjega pekla — seveda pod enim pogojem: ljudstvo se mora zavedati, da je polnopravno in da tvori gospodarja te države, če hoče. Treba je po načelu javnosti urediti davčne razmere tako, da bo plačal davke tisti, ki more, in sicer progresivno več, čim več ima, in enako je treba po načelu javnosti urediti državne izdatke, da bodo porabljeni za potrebne zadeve ne pa za profit pastirjev.

Kdor to razume, ta nam bo pritrdil, če pravimo, da si je ljudstvo kuluk samo nakopalo. Več zavednosti, pa bo kuluk sam po sebi izginil. Zato, vi zavedni, nosite luč spoznanja bolj pridno med ljudstvo, da bo zmagala bližja in kuluk enkrat za vselej odpravljen.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

2. februarja popoldne.
(Nadaljevanje.)

Sodr. Umek: Mnogo slučajev nam je dokazalo, da ne more biti ničesar brez ustave, brez pravilnika. Poslancem ne bi bilo prav nič pomagalo, če ne bi bili prisegli in bi šli domov. Oni so morali ostati, da vsaj pri nadaljnjem določanju ene ali druge naredbe kaj spremljajo. Ravno tako je v naši stranki, kjer moramo kot socialisti tudi vršiti svoje dolžnosti po programu in pravilniku, če hočemo sodelovati. Dokazati je najprvo, to in to ni prav, potem se uklonemo. Svojevoljno ne more nihče nič spreminjati, kar je kak kongres sprejel, ker kongres, to je naša ustava. Kdor ne veruje, kdor o čem dvomi v naši stranki, naj se nas še bolj oklene, naj vrši svoje dolžnosti in naj vtakne prst v tisto rano, da se bo sam prepričal o pravilnosti.

Sodr. Majdič: Slišali smo dvoje mnenj o pisavi lista — Obe vrsti je treba po njih vsebini odobriti. Temu bi dal prav, onemu bi dal prav. Toda s. Bernot ima popolnoma prav, če pravi, da moramo pot, ki smo jo začeli, nadaljevati, če ne maramo zopet tja, kjer smo bili. Treba je pa vseeno poskrbeti, da bo prinašal list poleg informacij za stranko pristaše tudi poročila iz sveta, za čitatele, ki stranki ne posvečajo izrečne pažnje. Tukajšnjih par „Socialistovih“ pristašev nam je vedno zatrdjevalo, da nimajo s Tonetom Kristanom nikakih vezi. Dopis iz Črne nam je razkril, da je bil Tone Kristan z Golouhom v Črni, torej je bilo potrebno, da je priobčil „Naprej“ tisti napad, sicer ne bi bili informirani in bi marsikdo verjel trditvam Korunovcev. Tako je bilo tudi potrebno, da je list poročal o raznih resolucijah — sem sploh za to, da ostane tudi nadalje dosedanja taktika, samo vsebina lista naj se omeji v toliko da bo prinašal list vsaj polovico vesti iz sveta. Članek: „Ljenu — Jezus — masa“ so nekateri kritizirali, da ni za današnje čase — jaz pa pravim, da je današnja doba tako gnala, da zahteva odkrite izjave povsod — tudi tu. Jaz za svojo osebo sem bil s člankom zelo zadovoljen. O takih člankih ne more nihče reči, da niso vzgojni, če niso za danes, so pa za bodočo dobo. Toda mi moramo korakati vedno naprej. Pisati moramo za deset let naprej, če hočemo res biti stranka napredka. Kdor pravi, da smo prezgodaj začeli, se moti. Ljudstvo samo od sebe ne bo postalo zrelo niti čez deset let. Mi moramo enkrat začeti. Glede „Vorwärtsa“ moram pripomniti, da ga stranka gotovo ni ustanovila za kak luksus, temveč iz potrebe, če je pri njem izguba, moramo pač poskrbeti za to, da razširimo list — opustiti ga pa ne smemo, zaradi informacije inostranske javnosti. Tudi inostranstvu moramo pojasniti naš položaj — da nismo sekta, temveč stranka, ki nadaljuje ostro in odločno začeto pot. Kako nam morejo sploh očitati, da smo sekta? Mi smo šli za idejo in se nismo nič spremenili — to je vse. Zaradi financ „Vorwärtsa“ — mnogokrat smo že bili v denarnih zadregah, pa smo jih premagali, tako homo našli tudi tu izhod.

S. Kisovec: Glede zidanoške konference in pogajanj z Mariborčani, moram pripomniti, da so bili rayno Svetki in Uratniki tisti, ki so jih skuhali in ostro nastopali v teh komisijah ne za organizacijo, temveč za mandate, za to, kateri koritarji naj dobijo korita. Tako gnusna je bila njihova politika, da se nam je gabila. To delo je bilo proti sklepom celjskega kongresa zvito na diplomatski način. Med nami taki ljudje diplomati niso mogli ostati. Za skledo leče nas bodo diplomati prodali, če jim bomo prepustili vse delo brez kontrole. Naši stranki

gre za organizacijo, ne pa za mandate. — „Naprej“ ni mogel pisati drugače, kakor je, ker bi bil sicer kršil sklepe celjskega kongresa. Resnice se nikdar ne smemo izogibati.

S. Marjek: Sem član organizacije, ki je bila še pred kratkim močna — zdaj žal, pa je skoro ni več, ker ljudstvo ne more dorazumeti, da se s sodelavcem v tovarni razume, zunaj pa sta politična nasprotnika. Posledica tega je bila tudi ta, da sem povabil na občni zbor organizacije 164 somišljenikov — prišlo jih je pa samo 9, čeprav vem, da so drugi tudi „Naprejci“. — Če bi ljudstvo več čitalo, bi razumelo položaj kakor jaz. Tako pa čita n. pr. „Naprej“, pa čuti iz njega samo razcepjenost — pravega položaja ne pozna — in zato moramo vedno računati na demagoške fraze in lepe besede nasprotnikov. Na občni zbor smo povabili govornika nasprotne struje samo zato, da bodo člani slišali obe plati zvona in se potem končno odločili za eno ali drugo, ker tako, kakor je, ne more ostati, če hoče delavski pokret okrevati. S. Pastorek skoro, da ni bil Uratniku kos. Uratnik je pač na vse mogoče načine izzval, in tako glede čekovnega računa in naših dolgov. Sam si še danes nisem na jasnem, kako je s tistim denarjem na ček račun. S. Pastorek je trdil, da nismo dobili še ničesar, Uratnik je pa trdil, da smo dobili že vse, ter da je s. Bernot sam podpisal ček za čez 2.000 Din. Da je to res, sem se bil prepričal. Tako sem s težavo vzdržal do danes še organizacijo. Zdej bomo pripravili še izredni občni zbor in prosim že danes s. Bernota, da pride takrat sigurno, četudi so stroški za govornika iz Krškega precej veliki. Dopis „iz Dravelj“ v „Socialista“ ne vem, če je kdo izmed naših članov poslal — dvomim, čeprav so nekateri veliki „cincarij“. — Stvar s čekovnim računom je pa treba še natanko pojasniti, ker ne smemo pustiti posamezne člane v dvomih.

S. Bernot: [dohi besedo pred drugimi govorniki da pojasni zadevo ček računa s. Marjeku, ki se mora odpeljati.] Da s. Pastorek ni bil točno informiran, ne moremo zameriti. S. Pastorek ima polne roke dela in tudi skrbi, zato je lahko mogoče, da ene ali druge stvari včasih tako natanko ne pogleda, da bi si zapomnil ves nje pravi potek. Pa tudi ta očitek Uratnika smo že pojasnili. Zmote se vedno lahko gode. Napačno je pa, če kdo ne zna ločiti laži od zmote. — V „Napreju“ št. 9, z dne 31. I. smo napisali [Čita članek: „Kdo laže?“]

S. Marjek: [medklic:] Če bi bil ta članek izšel pred tremi tedni, bi bili Uratniku lahko zavezali usta.

S. Bernot: Gotovo. Res je to in zdej vidimo, da homo morali govoriti še bolj jasno, še bolj ostro da nas bo delavstvo lahko razumelo. O čekovnem računu smo mnogo pisali, pa kakor smo danes slišali še premalo. Glede dolgov, mislimo, da bo bilanca dovolj odgovorila.

[Sodruge opozarjamo še enkrat na odločilno dejstvo, da se je podal tekoni debata s s. Marjeku praktičen dokaz o tem, da v naših zadevah še premalo polemiziramo. Sodr. Marjek je povedal, da se člani njegove organizacije odtegujejo delu, ker so premalo poučeni o vsem in zato obupani. Sodr. Čopič je nekako trdil, da člani njegove organizacije preveč vedo in zato — spijo, namesto da bi ravno v tem slučaju tem več delali. Že zadajč smo povedali, da ne pojdemo za onimi ljudmi, ki spe zato ker se samim sebi zde preučeni. Take mi ne imenujemo samo nevedne, temveč tudi leni. S tem upamo, da je debata o tem, ali naj v naših listih z vso odločnostjo polemiziramo proti lažisocializmu prav tako kakor proti buržoaziji, enkrat za vselej končana. Upamo, da je sedaj tudi vsakomur jasno, da ni naš in da ne spada med nas, kdor pazno ne čita našega tiska!]

Razno.

Današnji številki prilagamo položnice. Vse naročnike prosimo naj čimprej poravnajo naročnino za februar. Zamudniki naj store to tudi za januar.

Esperantisti, ki želijo esperantske slovnice, naj si jo pri upravi „Napreja“ naročijo. Ker ne vemo, koliko jih bo prodanih, se ne moremo odločiti, ali naj bo slovnica večja ali manjša, ali naj ima več ali manj praktičnih zgledov, ali naj bo priložen tudi slovarček, ali če naj bo slovar v posebni knjižici. Če bo 1000 naročnikov, bo slovnica lahko večja in bo veljala 10 Din, če bo večina želela imeti slovar v posebni knjižici, bo lahko veljala slovnica 5 in slovarček 5 Din. Če bo pa naročnikov manj bomo izdali najprej samo slovnico, slovarček pa šele potem, ko bo slovnica plačana. Zavežemo se pa, da bo najpozneje do konca leta prejel slovnico in slovar vsak, kdor pošlje do konca marca 10 Din, čeprav bosta slovnica in slovar v trgovini precej dražja. Število naročnikov bomo objavljali sproti v „Napreju“. Razširjajte esperantsko misel povsod, zbirajte pa najprej poizrtvovalne, ki so pripravljene svojo slovnico plačati že prej, nego jo vidijo, in ki bodo s tem omogočili, da jo sploh dobimo. Brez slovnice ne bomo veliko napredovali, čeprav vemo, da nam je internacionalnega jezika nujno treba. Ideja nič ne pomaga, če je praktično ne izvršujemo.

Čudimo se ti, „Naprej“ čitaš redno in ga hvališ ter se veseliš, da napreduje socializem dejanja — toda sam pa še vedno nisi organiziran. Ali res čakaš, da te kdo za ušesa privleče v organizacijo?

Še bolj se pa čudimo tistim, ki so organizirani, pa ne čitajo strankinega tiska ali vsaj naročeni niso nanj. Ali še zdaj ne razumeš, da je protisocialistično, če komodno veruješ vse zaupniku? Sam moraš soditi in spoznavati, kaj je prav in kaj ne! Socializma ne bo brez sodelovanja!

Kdor ve, kaj je prav, pa ne dela tako, je kakor pobeljen grob. Kdor pa dela prav, ne da bi vedel zakaj, je kakor žival iz črede, ki hodi za pastirjem in ne ve, ali jo vede na pašo ali v klavnico.

Analfabet ne more biti socialist. Analfabet pa ni samo tisti, ki ne zna čitati, ampak tudi tisti, ki nima časa in veselja za čitanje, s kratka vsak, kdor ne čita.

Čudni polemikičari. Zadnje številke „Socialista“ napadajo mrliča Toneta Kristana na vse mogoče načine. Da bi bili ti napadi odkritosrčni, pa vendar ne moremo verjeti, ker kako pridejo potem pri „Socialistu“ politično organizirani strokovničarji Čeh, Hojnik in Krajčar s Tonetom Kristanom v odbor njegove nove „Kmečko-delavske posojilnice“ v Mariboru? Kaj pa Uratnik, ki nam je še pred kratkim očital kot greh, da smo Kristana razkrinkali, češ, da smo ga razkrinkali — prezgodaj? Ali pa Golouh, ki so ga Korunovci spravili v sinekuro pri Kristanovi Zvezi gospodarskih zadrug, da hodi z g. ministrom n. r. okrog naših organizacij šefnat in jih skuša razbijati? In „Socialist“ se predrzne po vsem tem trditi, da nam ponuja roko v spravo! Iz tega ne bo nič, dokler ne spravite iz svoje hiše ne samo mrliča, ki ne more nikomur več škodovati, temveč tudi take napol žive ljudi, ki se opotekajo v mrličevih sledovih. Dokler tega ne izvršite, izgleda, da vsi skupaj le v svojo lastno skledo pljujete.

Očetje in sinovi. V Ljubljani se je vršila kakor znano tudi velika svetosavska proslava, ki so jo priredili razni velepatrioti in nacionalistični krogi. Neki naš delavec nam sedaj pripoveduje zanimivost, da je videl med deklamatorji na tej proslavi dečka velikega revolucionarja drja. Milana Koruna, kaj si naši delavci o takih rečeh mislijo, menda lahko vsak ugane, kajti oče tega deklamatorja dobro ve, da bi otrok ne smel tam nastopiti in vendar je nastopil — menda zato, da pokaže, kako je od očeta neodvisen. Revolucionarnost drja. Koruna je s tem dogodljajem ponovno dokazana in je popolnoma v skladu z njegovo razdiralno politiko v vrstah nezavednega delavstva.

Zadnji opomin bodo dali uradniški zbori po vsej državi beograjski vladi, ker bodo potem znova pokorno sklonili vratove in nastopili novo sezono trpljenja.

Zdej, ko je javil minister socialne politike v ministrski seji, da je invalidski zakon srečno končan, je pa zbolel g. vladni predsednik. Invalidci, molite k bogu, da se mu hitro vrne zdravje, molite pa tudi zato, da potem ne dobi vaš zakon kakšne influence, ker je preslabega organizma.

Radi pomanjkanja premoga je uprava zagrebske klinike prisiljena zapreti jo za čas ostrejšje zime. Dosedanji dobavljač premoga ima terjati od države nekaj milijonov in je zato dostavljanje ustavil. Crez 300 težkih bolnikov je v tej kliniki, a državna karmarila se ne zgane, da bi jih rešila.

Vsakodnevna lopovščina buržujskega sistema. V uradnem glasilu državnoželezniškega ravnateljstva je izšel ukaz, ki odpravlja na bivši južni železnici obratnozaupniški sistem. To utemeljuje sita gospoda z „izenachenjem delavskega osebja bivše južne železnice z osebjem na državni železnici“. Zadeva z obratnimi zaupniki na južni železnici je sicer tudi dosedaj obstajala le bolj v domišljiji nego v resnici, vendar je sedanje formalno pordilo tega fakičnega stanja s strani poveljujoče birokracije značilen primer za to, kaj si sme kapitalizem vse dovoliti proti pridobitvam delavskega razreda iz revolucionarne dobe tam, kjer se proletariat brega bolj za božjo mast in vodene resolucije nego pa za dejanski boj za svoje pravice potom pravilne organizacije. Mi se le čudimo, da ni državnoželezniško ravnateljstvo še vse bolj temeljito „izenaičilo“ južnih železničarjev na temelju metod, ki se jih vladna gospoda poslužuje napram brezpravnim sužnjem. Režim se poslužuje proti svojim žrtvam n. pr. tudi palice in vistic — zakaj ni potem državnoželezniško ravnateljstvo odredilo, da se bodo v bodoče južni in vsi drugi železničarji za zvesto izvrševanje službe kar preprosto batinali, obešali oz. po novi naredbi streljali kakor kačaki v Macedoniji, namesto da jim je vzelo samo pravico do volitve zaupnikov? Vi železničarji, organizirajte se še nadalje pod komando najvišjih železničarskih bogov v nacionalistično zvezo narodnih železničarjev, radi najnovejšega atentata na vaše želodce in na vaše dostojanstvo svobodnih ljudi pa pošiljajte še nadalje kakor doslej protestne resolucije in udanostne brzojavke v Beograd!

Hrvatski republikanci praznujejo letos 1000letnico, odkar so nastopili prvi hrvatski — kralji. Republikanci in slavijo — kralje... Še zanimivejše je to, da se vladni beograjski državotvorni centralisti slijiu okrog hrvatskih „federalistov“, naj bi ob tej priliki pozabili na medsebojne plemenske in centralistično-avtonomistične spore ter manifestirali za enotnost države.

Seipelova vlada je odločila predati oskrbnitvo dunajskega vseučilišča, enega izmed najstarejših evropskih vseučilišč, avstrijskemu bankirju Sigmundu

Boselu — drugemu Stinnesu, ki je bil pred vojno krojaški moster. Baje je vladil zmanjkalo novcev za pokritje primanjkljaja na gospodarstvu vseučilišča. Če bodo vseučiliščniki imeli od tega kaj več ali kaj manj, bodo že sami povedali. Mi pribijamo samo eno, da katoliška jezuitarija zmeraj ugane nekaj, kar se še nikjer ni obneslo.

V Porenju in Palaciji je prišlo do grozovitih bojev med prebivalstvom in separatisti. V Firmasensu je prebivalstvo naskočilo mestno hišo, v kateri je bil oddelek separatistov. Ker v poslopje ni moglo vdreti, so ga zažgali. Separatisti so prosili za milost, pa so jih vseeno prisilili, da so zgoreli. O sličnih grozodejstvih poročajo še iz drugih mest.

Ratifikacija italijansko-jugoslovanske pogodbe se v parlamentu res ni izvršila. Odgovorjena je „za par dni“, da si dobe radikalci večino za sprejem. V Rimu so strašno nervozni nad tem odlašanjem, ker imajo kraljev dekret o jugoslovansko-italijanskem prijateljstvu že pripravljen. Mussolini je začel v strahu, da se mu njegova akcija ponesreči, zlepa. Obljublja, da bo dal naši državi 100 milijonov lir posojila. Mussolini je izboren diplomat, ki pozna psihologijo naše diplomacije. Kadar hočeš to za kaj pridobiti, daj ji kaj na pump.

V Nemški Avstriji se je pričel nad podjetništvom in delavstvom besen boj zaradi osemurnega delavnika. Alpine Montangesellschaft, ki je prešla v Stinnesove roke, je začela prva rovariti proti njemu, razumljivo, v svoji domovini Nemčiji je Stinnes osemurnik zavoljo krize v tamošnjih razrednih organizacijah malodane odpravil, pa si domišljuje, da se mu bodo enaki eksperimenti posrečili tudi drugje. Montangesellschaft je začela na zelo prefrigan način, da omehu delavstvo. V mnogih svojih rudarskih revirjih, tako v slovitom Erzbergu, je začela delavstvo kar na cesto metati in špekulira pri tem nekako takole: delavstvo bo ostalo brez kruha in iz gladi se bo podvrlo vsakemu našemu diktatu. Če pa propadejo enkrat rudarji, potem jim bodo sledile vse druge stroke. Gospodje so pa pozabili na zelo neprijeten faktor proti njihovim špekulacijam: na zelo razvito zavednost v avstrijskih razrednih organizacijah. Prav lahko mogoče, da si že v kratkem času raztreščijo lobanje na tem železnem zidu in da bo potem g. Stinnes imel težko stališče ne samo v Avstriji, temveč tudi drugod in celo v Nemčiji. Nepotrebno je na široko razkladati, da podpira avstrijska klerikalna vlada velekapitalistična stremjenja. Kjer se ta pripravljajo na kako lopovščino, je pop vedno zraven, da jim jo blagoslovi. Saj zaradi tega je prišlo do razdora v nemškem klerikalnem centru, ker so bili katoliški škofje prvi, ki so se postavili na Stinnesovo stran, največ zato, ker je imel centrum med svojimi voditelji sam podobne Stinnesa, n. pr. znanega Thyssena. Kakor smo v zadnjem Ljudskem glasu poročali, so jim nemški katoliški delavci odpovedali pokorščino in si ustanovili posebno stranko. Isto se utegne zgoditi v Avstriji, kar ne bo brez posledic tudi na naše klerikalno gibanje.

V premogovnikih okoli Pečuha [na Madjarskem] je pretekli teden izbruhnila stavka, ker je bilo rudniško ravnateljstvo pripravljeno povišati plače samo za 25%, dočim so se življenske potrebsčine podražile za več nego 100%. Ker pa so premogokopi še vedno pod kontrolo oborožene sile kakor v vojnem času, je bila stavka v kratkem času zlomljena.

Ljenuov naslednik v predsedstvu sovjeta ruskih komisarjev Rykov je izjavil inostranskim novinarjem, da bo nadaljeval mirotvorno politiko pokojnega svojega prijatelja in političnega učitelja, čeprav bo Rusija še vedno imela pod orožjem rdečo armado.

Anatole France, slavni francoski socialistični pisatelj in pacifist, je praznoval 16. t. m. svojo osemdesetletnico. Ravnokar je ozdravil od težke bolezni.

Na Turinškem so se te dni izvršile deželno-zborske volitve. Socialisti so dobili 15 mandatov, komunisti 12, buržujski blok 22, nemški fašisti 6. Delavci so torej izgubili absolutno večino, to se pravi: komunisti so močno napredovali, socialisti pa grdo nazadovali, deloma nemškim fašistom v dobro. Ista slika kakor pred kratkim na Saškem. Vsega tega je kriva bedasta oportunistična politika nekaterih glavnih nemških socialističnih voditeljev, ki vodi sploh ves nemški socializem nazaj, namesto naprej, kakor je danes pri vseh drugih socialističnih strankah sveta.

Z monarhističnim režimom na Grškem je končana. V parlamentu je vladni predsednik prebral izjavo, da je najboljšje ozdravljenje države v tem, če se odstavi dinastija in ustanovi republika. Na Grškem se bo to vprašanje definitivno rešilo s plebiscitom, ki bo v kratkem razpisan.

Trbovlje. Povodom smrti svoje matere, blagopokojne gospe Karoline Berger, je daroval njen sin gospod Matija Berger, trgovec v Trstu, za občinske reveže znesek Din 2500.—. Hvala!

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Polzkusna pošiljka Din 27.— Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatska.

Sodrug, zbirajte za Tiškovni sklad!

Iz stranke.

Imaš že tudi „Socialistični koledar“ za l. 1924? Požuri se! Opozori na to tudi tvoje znanke, prijatelje in sodelavce. Lepo in trpežno v platno vezan stane samo 12 Din. Naroča se pri „Napreju“ v Krškem.

59 članskih knjižic „Sloge“ je bilo že izdanih, torej je že 59 članov vplačalo polni delež (50 Din).

Žen je med njimi 3 1/2%, samo dve namreč. Žene res veliko premalo družabno mislijo in čutijo. Čakajo najbrž, da začnemo razpošiljati privatna pisma in pri tem pod nos kaditi: „Brez tebe „Sloga“ ne more živeti, pristopi in odreši proletarij!“ Morebiti bi na taka pisma tudi žene pristopale — vendar prepuščamo ta način Kristanovi „Produkciji“, mi bomo pa še nadalje zbirali člane in članice potom javnega tiska. Kdor ne čita, ni socialist. Kdor čita in ne razume, ni socialist. Kdor čita in razume, pa ne izvrši, ni socialist, razen če res nima denarja. Toda izkazalo se bo, da imajo člani, ki so že pristopili, manj ugodne razmere, nego tisti, ki s pristopom odlašajo. Izkazalo se bo, ker čim pozneje boš dobil člansko knjižico, tem višjo člansko številko boš imel. To je naš način družabne, to je socialne agitacije. Ko bomo objavili pregled progr. davka za januar 1924, bo v tabeli tudi pregled članov „Sloge“ in vsota hranilnih vlog. To bo zelo nazorno pokazalo, kje so živahne organizacije in kje je delavstvo že toliko napredovalo, da več zaupa svojim lastnim organizacijam nego kapitalističnim bankirjem in — gostilničarjem.

Organizacija v Mežici se je oprostila, da bo za januar pozneje obračunala, ker je izpremenila svoj način zbiranja prispevkov (odslej bo moral vsak sam prinesiti, zaupniki ne bodo več pobirali po hišah). To izpremembo pozdravljamo, ker je bil dozdaj morebiti kdo samo zato zraven, da se je odkrižal zaupnika, vendar naj odbor ne čaka predolgo; za januar je treba plačati v januarju ali pa še prej, ne pa šele v februarju. Napravite red, čeprav bi jih polovica odpadla, 50 rednih članov je mnogo več vredno nego 100 nerednih. Kar obračunajte in kdor vam pozneje prinese, vpišite njegov prispevek v februar. Izgubil bo stare pravice, zato pa bo nadalje bolj spoštoval svojo organizacijo in dolžnosti do nje.

Sodruge, ki so bili na našem strankinem kongresu navzoči, zlasti pa overovatelje zapisnika in govornike prosimo, naj pazno zasledujejo poročilo, ki ga objavljamo v „Napreju“. Vsako eventualno netočnost oz. dopolnitev naj nam takoj naznajo, da jo bodisi objavimo v listu, bodisi dopolnimo v zapisniku.

Ponikva ob j. ž. Shod SSJ in KDZ se bo vršil v nedeljo 24. tm. dopoldan pri Martinu Zdolšku na Ponikvi ob j. ž. Več na lepakih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zedinjenje proletariata.

Čim dalje bolj izprevideva proletarij, da se bo treba zediniti, drugače se bo zadušil v blatu. Toda — vsak čaka, da se zedinijo najprej drugi, potem bo tudi on pristopil. To vse zaradi duševne lenobe, ker ne mara sam misliti, soditi, spoznati.

Proletarij pa mora sam spoznati in sam z lastnim delom najti pot iz blata v družbo, ki bo zaslužila ime družbe, ker bo socialistična, to je družabna. Čreda ne pomeni družbe. Dokaz temu imamo v stari socialistični stranki, ki jo je vodil Tone Kristan. Brez pravilnika, posebno pa še brez izvrševanja sklepov, brez direktnega strankinega davka in samo z indirektnim, ki ga je Kristan pobiral potom podražitve v Konsumu, brez reda v organizacijah in centrali — seveda je bila taka stranka le čreda v pastirjevih rokah.

Pri razdoru je zavedno delavstvo to uvidelo in odstranilo napake: pravilnik imamo. Kdor je za socializem, naj ta pravilnik izvršuje pa bomo brez truda in pogajanja zedinjeni. Komur pa pravilnik ni všeč, naj javno pove, kaj želi drugače.

Okrog „Socialista“ se sučejo većinom ljudje, ki so ta pravilnik pomagali sestavljati, ki ga pa zdaj ne marajo izvrševati. Dolžnosti nalagajo le ovčicam, pastirji naj bodo svobodni! Seveda je to stara Kristanova politika. Toda vsi ti pastirji med seboj niso edini, ker čim več pastirjev, tem manj mleka in smetane. Vsak hoče biti le sam pastir. Zato vse njih „zedinjenje“ nič ne pomaga. Kristan ustanavlja sam novo stranko in Korunovci se ga boje, ker poznajo svoje „člane“, da pojdejo rajši za večjim koritom, nego da bi ostali pri manjšem. Zato čitamo v „Socialistu“ št. 6 z 11. febr. tale članek:

NOVA STRANKA.

V zadnji številki „Konzumenta“, glasila Konzumnega društva za Slovenijo, smo čitali med drugim tudi predlog, ki pledira za ustanovitev nove „Delavsko-kmetijske stranke“. Ta nova stranka naj bi se ustanovila zato, ker je sedanji delavski pokret tako zelo razcepljen.

Zaenkrat nimamo namena raziskavati, kdo se s to mislijo bavi in kakšne postranske cilje najbrž

zasleduje, bočemo le pogledati, kakšno razvojno možnost bi taka nova stranka imela.

V Sloveniji obstojajo štiri struje, ki imajo razredni boj v programu, to so: 1. Oficijalna SSJ, ki je združena s celotno SSJ. 2. SSJ [skupina „Naprej“]. 3. Skupina „Delavskih novic“. 4. Neodvisni [komunisti].

Možnost zedinjenja je podana le pri prvih treh strujah, dočim komunisti ne morejo priti v poštev. Komunistična stranka obstoja pred vsem iz od Moskve plačanega aparata in mora seveda delati tako, kakor ta plačevalec ukazuje. Zato je z njo možno ujedinenje le preko njene internacionale.

Skupina okoli „Delavskih Novic“ je te vezi prosta in z njo zedinjenje ni nemogoče. Mi smo že sedaj to dejstvo upoštevali in smo uredili svojo taktiko napram njej tako, da se gotovo ne more pritoževati nad nami. Vendar bo pa še njeno delo, če bo pošteno, zabiloslo sledove nezaupanja, ki obstojajo še iz prejšnjih, žalostnejših časov.

Ostale bi torej še dve skupini, naša in pa „Naprejeva“. Ta skupina nam je najbližja in mi smo ji že mnogokrat ponudili roko sprave. Naš trud do sedaj še ni bil kronan z uspehom, vendar ne vemo, na kaj zida člankar v „Konzumentu“, če misli, da bo prej priključil to skupino neki čisto novi stranki, kakor pa mi v skupno stranko kjer se je še pred nedavnim nahajala.

Mi se zavedamo, da hočejo še mnogo samozatajevanja in mnogo dokazov našega poštenega dela, če bomo hoteli razpršiti nezaupanje, ki preprečuje konsolidacijo delavskega pokreta. Prepričani smo pa trdno, da je to edina pot, ki vodi k ozdravljenju. Zato se čudimo naivnemu pričakovanju člankarja, ki misli, da hoče opravil vse to delo s par donečimi besedami.

Konec koncev je pa treba vprašati, kakšni internacionalisti bi pa ta nova stranka pripadala. Mi si vendar ne moremo misliti, da misli ustanoviti člankar stranko, ki bi se ne naslanjala na delavstvo ostale države in ki bi ne bila v oklopu internacionale. Ali tu je malo izbire. Pot v London pelje preko SSJ in pot v Moskvo preko NDSJ, druge poti ni.

Menda ne pričakuje člankar, da bomo pustili mi celotno stranko in internacionalo samo zato, da poskusimo, če bi se s samim novim imenom stranke vendarle ne premostil globok prepad nezaupanja, ki je okopan med posameznimi skupinami.

SSJ, za katero stojijo strokovne organizacije GRSJ, predstavlja v delavskem pokretu Jugoslavije kljub razcepljenosti še vedno dosti jako silo. Ker je pa povrh še predstavica Londonske internacionale, kar postaja zlasti zadnje čase važen faktor, zato je ta stranka v našem položaju edina, ki je, seveda z vztrajnim delom, edina zmožna konsolidirati delavski pokret.

Zato bi ustanovitev nove stranke k večjemu škodovala konsolidaciji, ker bi zanesla v delavski pokret zablodo, ki bi vsaj za nekaj časa preprečila delo za konsolidacijo.

Iz tega razloga odklanjamo vsak tak eksperiment.

Ljudje, ki delajo s Kristanom skupno gospodarsko in strokovno politiko, pišejo proti njemu v politiki. „Skupino okoli „Napreja“ pa vabijo k sebi dasi so jo hoteli z umazanim gospodarskim bojem ubiti in je niti priznati niso hoteli, še o „Napreju“ so rekli, „ni ga več“!

Enako vabijo tudi skupino okoli „Delavskih novic“, ki leži zaprašena in ljubljanskem arhivu, čeprav poskuša zdaj ustanoviti g. arhivar Fabjančič novo čredo pod imenom „Poljedelska Delavska zveza“. S to se hočejo torej Korunovci zvezati, čeprav je prav tako malo živa, kakor Kristanova stranka. Dva mrtvo rojena otroka. Vsi taki poskusi imajo pred volitvami samo namen pomagati kapitalu, da bodo delavski glasovi še bolj razcepljeni. In „Socialistova“ gonja za zedinjenjem in njene ponudbe za „spravo“ tudi nimajo prav nobenega drugega namena. Upravni svetniki bodo odbržali svoje delnice, če zmaga kapital, delavci bodo pa ostali brez pravic, če ne bodo poznali in spoštovali svojega pravilnika, ki združuje tudi neprijatelje, če izpolnjujejo dolžnosti do skupnosti. Da je to res, nam dokazuje članek, ki ga je priobčil „Socialist“ v isti številki. Glasi se:

NAŠE GIBANJE.

Naše socialistično gibanje v naši državi, osebno v Sloveniji, je takorekoč šele v povojih. Oni velikanski naval po prevratu v naše gibanje, se je razblinil v malenkostno šibko drevo. A vsi oni, ki so se trenutno opojili s socialističnim naziranjem, ki je šlo za tem, da zadovoljijo svojim egoističnim težnjam, so, kakor hitro so uvideli, da se socializem ne da izrabljati kakor kakšen Elzafluid za razne bolečine in težnje posameznika, začeli razlagati in pri krojevati socializem po svojih nazorih. Ako je pa razlaga pravilna, in ako je to res socializem, katerega naravna posledica je bodoča človeška družba, v kateri se ho moralo dejansko izvrševati sedanje geslo „eden za vse, vsi za enega“, je pa drugo vprašanje, na katerega nam mnogo teh današnjih učiteljev ne da odgovora, ali če bi ga hoteli dati odkritosrčno, bi morali izginiti iz socialističnih vrst, kakor so moreli izginiti farizejski barantavci iz judovskega templja.

Da je pa mogoče, da se danes v 20. stoletju vrši ta razkrojivni proces v socialističnem gibanju pri nas na tako okruten način, je največ krivo to, da naše delavstvo še nima v tem globokejšega razumevanja in da mu ni mogoče o tej temi jasnejše razmisliti in so sodočevali. In ravno to izrabljajo ti laži-socialistični učitelji, da v svoji visoki teoretični razlagi socializma istega vbrizgavajo svojim pacientom v njihove še za to nezrele možgane.

Načelo čiščenja in demokracije jim služi samo za masko, pod katero se skriva njih najgrši osebni egoizem in častihlepnost. In to je tista rak-rana, katera danes razjeda vse naše socialistično gibanje, katera daje na eni strani povod delavskim množicam, da izgubljajo vero v socializem, da drugi strani pa se daje možnost meščanskim strankam, da izrabljajo to duševno stanje delavskih množic v to, da mu vcepljujejo svoje meščansko mišljenje.

Ampak, kakor je socializem zgodovinski pojav v razvoju človeške družbe, ki ga ne more nobena sila ustaviti, tako se bo moral tudi ta razkrojivni proces v našem socialističnem gibanju končati, pa če je to komu prav ali ne. In socialna misel bo vzplamtela iz prs vseh nemaničev v tako silni moči, da ne bo samo zmagala nad sedanjo krivično človeško družbo, temveč bo izločila iz sebe tudi vse one piškavce, ki se danes repenčijo s čistim socializmom — kakor petelin na gnoju.

Podlež ne pove, koga misli, pač pa računa, da bodo njegovi nezavedni čitatelji mislili na vse, samo Korunovci jim bodo čisti, ki tako pišejo. Naši zavedni čitatelji pa vedo, da je to napad na naš pravilnik in nič drugega. Zato je ponujanje roke v spravo in sočasno takole umazano napadanje živ dokaz, da se boje samo močnih organizacij, ki se zbirajo okoli pravilnika. Ta pravilnik bo omogočil, da se pridni nemaniči otresejo lenih akcionarjev in njih blapcev, ki se kot piškavci brez organizacij res repenčijo kakor petelin na gnoju.

Dopisi.

ABC SOCIALIZMA.

[Nekoliko zakasnelo priobčujemo radi njegove principieline važnosti naslednji odgovor našega sodruga železničarja na istoimensko polemiko v 'Socialistu'. Op. ur.]

Pri 'Socialistu' si gotovo še niso na jasnem glede centralizma in samouprave, to vsaj posnemam po članku z gornjim naslovom v 'Socialistu' 1. letošnje številke, kjer mi podtikajo, da se dejansko borim proti centralizmu, pri tej stvari pa da ga zagovarjam. Tukaj moj stvarni odgovor:

Že v prehodu v socialistično družbo in potem v njej bo treba gotovo omejiti nekaj produkcije in to radi tedanje razvite tehnike, spretnosti in umnosti delavstva, ker v socialistični družbi, kakor sem že napisal, ne bo smela biti nadprodukcija, temveč samo kolikor bo za potrebo. Tega pa gotovo ne bodo mogli le samoupravni gospodarski sveti urediti, temveč centralni gospodarski sveti v sporazumu s samoupravnimi gospodarskimi sveti.

Vi si jemljete današnjo Rusijo za vzgled, kakor pravite, toda za nas socialistične Rusija ni vzgled, temveč le šola, kako da ne smemo delati oziroma socializem uvajati in izvrševati.

Nadalje navajate razne neimenovane angleške teoretike, pa tudi Otona Bauerja, ki pravi v svoji knjigi 'Pot k socializmu', da se morajo vsa podjetja sčasoma in stopnjema prevzeti [socializirati] in akcionarjem odplačevati, kakor na primer lastnikom plavžev. To pa še ni socialistična družba, ampak komaj začetek prehoda v njo, kar je že pisatelj dobro označil s tem, da je rekel temu: pot k socializmu. S tem ste že sami priznali, kaj bo imela socialistična država oz. družba, ki potem ne bo več delila koncesij n. pr. za tovarne in da samoupravnim svetom ostane le uprava.

Priznavate, da so temeljni kamni socialistične družbe javni računi in da bo po tem mogoče progresivno obdavčenje. V prvem članku ste se iz tega še norčevali. Jaz pa mislim, da je to prvi pogoj za prehod v socialistično družbo iz sedanjega kapitalističnega reda, ker v socialistični družbi sploh ne bo smisla za tajne račune, saj bo vsa last skupna, nobene zasebne lastnine ne bo in tudi davjatve (davki) bodo so- in enakomerno po telesni in duševni zmožnosti razdeljeni na posameznike za skupno upravljanje, vzdrževanje in vodstvo socialistične države oz. družbe. — Železničar, ki se ni nič naučil.

NEKAJ O KONGRESU SSJ.

[Dopis iz Hrastnika.]

Na kratko hočem povedati vtise, ki sem jih dobil prvi dan na našem letošnjem trboveljskem kongresu. [Drugi dan me je služba zadržala, da nisem mogel prisostvovati.] Po referatu s. tajnika o strankini bilanci in o strankinem tisku se je razvila živahna debata, v kateri je dobil besedo tudi s. Čopič kot gost. Kritiziral je pisavo 'Napreja', 'Naprej' mu je postal predolgočasen in nič vzgojnega ni v njem. Navedel je v dokaz peto letošnjo številko in jaz sem se domislil, da ga je njen uvodnik najbrž zadel v živo. Govori namreč o nekakšni gugalnici, na kateri ne bi smel sedeti tudi on s svojo organizacijo vred, ki pravzaprav spi spanje pravičnega, kakor smo zvedeli pozneje.

Še več delegatov je govorilo k tej točki, vsak je v 'Napreju' nekaj pogrješal. S. Eisinger je zahteval, da naj bodo 'Napreji' uvodniki malo bolj socialistični. Kaj se to pravi? Mogoče pa vendar ne tega: 'Naprej' bi naj pisal istotako kakor Kristan, Golouh ali Korun, saj pravijo, da so le ti pravi socialisti. Drugače si ne morem razlagati zahteve s. E., ker nam vsem ostalim je malokaj bolj socialistično, to se pravi odkrito nego pisava 'Napreja'. Pa tudi s. Eisinger bi moral bolj delati za organizacijo, to je bolj socialistično nego vsaka beseda.

Videli smo, kako nekateri sodrugi vse premalo čitajo strankin tisk. Niso se še vanj uživali, ali ga pa zadostno ne razumejo, zato so nekateri naglašali, da bi zadostovalo, če bi izhajal 'Naprej' samo enkrat tedensko, samo da bi prinašal kaj več novic iz sveta, ki jih njihove žene tako pogrješajo. Jaz pa mislim, da socialistične žene prav nič ne zabavljajo nad 'Naprejem', pač pa se hudujejo nad 'roparskimi vitezi'.

Konstatirati moram, da niti en delegat ni skušal razrešiti uganko, kaj naj ukrenemo, da bo strankin tisk zopet redno izhajal in tako zadostil vsem nalogam, ki so mu začitane. [Zmota! Drugi dan bi moral biti zraven, da bi slišal, kako so se zavzeli za dnevnik, ko je bilo to na sporedu. Op. ur.] Vse premalo se zavedamo, kako krvavo potrebujemo slovenskega dnevnika in nemškega tednika, da bi informirala javnosti o naših interesih, nas pa o nekanih buržoazije ter njenih rdeče političnih izrodov. Vsa ta sodrga ima cel gozd časopisov, katere gmotno podpira, ker se zaveda, kolikega pomena je danes, če ima kdo v rokah tisk. Mi delavci se pa tega še ne zavedamo, ker če bi se zavedali, bi naš tisk gmotno in moralno podprli v toliki meri, da bi mu namah omogočili zopet redno izhajanje.

Tebi, prijatelj 'Naprej', pa kličem: Le naprej po začitani poti, ne oziraj se ne na levo ne na desno, rezi, kar je gailega, čeprav boli, samo da bo uspevalo tisto, kar je zdravega. Mi, ki hodimo že dolga leta s teboj, vemo, da imaš tudi ti zgodovino. V času po prevratu si bil skrajno revolucionaren, prav v Lemeževem smislu; takrat si zadovoljeval tudi razne Žorge. Postal si malomeščanski, ko ti je gospodaril minister Kristan, takrat so bile s teboj zadovoljne stare ženice. Toda otresel si se tega malomeščanstva, nastopil si pot resnice in javnosti, vzeli si bič in izbič iz stranke — kakor Jezus iz templja — tiste farizeje, ki so kuptčevali s socializmom v svoje osebne koristi. Zato si moral nastopiti križev pot, ki ga hodiš še danes, in tudi za teboj vpijejo hlapi kapitalizma, kakor svoječasno za Jezusom: 'Križaj ga, govovom se roga!' Prijatelj, končno bo tudi tvoje delo rodilo sad, ki ga boš vesel ti in s teboj tudi mi.

Ivan Prodner, [železničar v Hrastniku].

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

'Konsument' z 31. jan. piše pod tem naslovom:

Zadrugar Anton Kristan je odpotoval po nalogu Zveze gospodarskih zadrug 14. januarja t. l. v Beograd in se vrnil 18. januarja domov v Ljubljano.

'Slovenec' od 19. januarja je prinesel to-le notico:

'Belgrad 18. januarja: Danes se je pripeljal v Belgrad bivši minister Anton Kristan in ni bil sprejet od kralja.'

'Slov. Narod' od 20. januarja [izhaja 19. jan.] je objavil tole:

'V avdijenci pri kralju. Iz Beograda nam poročajo z dne 17. tm.: Tu se je mudil bivši minister Anton Kristan. Danes popoldne ob 16. je kralj Aleksander sprejel Kristana v privatni avdijenci.'

'Naprej' od 20. januarja pa je natisnil tole:

'Zakaj se hoče Tone Kristan zopet prilizniti delavstvu? Zato, ker je pri vladni gospodi v nemilost padel. 'Slovenec' poroča 19. tm.: Danes se je pripeljal v Beograd bivši minister Anton Kristan in ni bil sprejet od kralja. — Gotovo ni šel v Beograd samo zato, da si poišče za svojo 'Produkcijo' najvišjega protektorja.'

Kaj pravijo zadrugarji: Kateri teh tistov se je najbolj zlagal in kateri je imel najbolj hudobni namen?

Došle odgovore na to urgenco bomo objavili v eni prihodnjih števil.

Na to so nam namesto 'Konsumentu' poslali neki sodrugi zadrugarji sledeči dopis:

Ker prav nič ne verjamemo, da bi Anton Kristan prejel odgovor na svoj poziv v 'Konsumentu', ga objavimo v 'Napreju' in ga priporočamo gospodu ravnatelju Dražilu v ponatis v 'Konsumentu', ker bo nekoliko bolj poučen kakor pa njegov, ki je bil le smeh v joku.

Torej! Bil je, bil Kristan pri kralju v avdijenci. Najbrž ga pa ni lakaj takoj spoznal, ko se je pojavil in zato je videl 'Slovenec', kako ponižno stoji velezaslužni socialist pred samim kraljevim lakajem in mu ponuja cigaro lastne produkcije. Aristokratski lakaj pa ne gre na vsak tingel tangel in je proletarski dar odklonil. 'Slovenec' poročevalec je to videl in si je mislil: 'Izdihnil si, Tone, in se

daj bom jaz zaprosil za avdienco.' Šel je in poročal.

Klerikalcu sledi demokrat za petami, ker vsi trije so s Kristanom eno in isto. Gospod 'Narod' so pa prebrisanjši in so rekli Tonetu: 'Eh, kaj nimaš boljše legitimacije, recimo kakšno patriotično sliko?' Ej, to so se Tonetu zablisnile oči, takšnega stija niti sam Golouh ni mogel od njega kdaj ujeti, kaj še Dražil ali pa celo kakšna Urbančeva.

Skratka, Tone je potegnil iz žepa sliko, ki predstavlja divni Bled, lepo senčico in v tej senčici o blažena radost, je družba: Njegovo Veličanstvo kralj in kraljica in kralj in kraljica jugoslovenskega proletariata Anton Kristan, minister na razpoloženju, sedanji urednik 'Konsumenta' s cariano soprogo. — Lakaj je omedlel in oni, g. minister n. r., so se valili po mehkih blazinah po stopnicah v prvo nadstropje. Tam so dosegli, kar so si želeli: beli teror se ukine, vojaščina se sploh odpravi in denarja bo kakor črepin.

Da je bilo tako, smo vedeli, ker ima tudi pri nas neko tisto fotografijo in vedeli smo, da 'Naprej' nima poročevalca, ki bi se držal Kristanovega avtomobila, čeprav bi imel do tega zakonito pravico, kajti ta avtomobil z Zadružno banko vred se je socializiral iz proletarskih želodcev. Vzradoščeni smo nad dejstvom, da je bil Tone sprejet v avdijenci, kajti to nam je jamstvo, da Tone, Dražil in ves štab ne bodo več varuhi proletarskih želodcev in še manj Konsumnega društva.

Kadar si zaželite spet buržujskega smeha, dajte spet kaj v 'Konsumenta'.

Koroška Bela. Za župana na Koroški Beli je bil izvoljen sodrug Martin Noč. Klerikalci so z gotovostjo računali, da jim vladanje v občini nikakor ne more izpodleteti, kar je bilo jasno izraženo v nervoznosti, ki se jih je polasčala, ko so doznali rezultat. Oni so pač kalkulirali, ker jim manjka samo en glas do nadpolovične večine, bo morda ta glas oddala zanje ena od nasprotnih grup — naprimer napredni blok; v slučaju pa, da nobena posamezna skupina ne doseže nadpolovične večine, ni izključena možnost, da bi bil imenovan gerent, ki bi bil seveda zopet klerikalec, torej zmaga na vsak način. Pa človek obrača, Bog pa obrne — tako pravi neki pregovor, in tokrat so obrnili ter na glavo postavili klerikalne račune odborniki napr. bloka, štirje po številu, ker so pač bolj zaupali socialistom nego klerikalcem, volili so vsi štirje socialističnega župana. Ker je tako padla ena izmed starih klerikalnih trdnjav, je bila nevarnost in razburjenost precej razumljiva in tudi jeza je precej močno kuhala iz svete te razburjenosti, gospodje je niso mogli prikriti. Tako na primer: ko je eden naših sodrugov, ki je bil izvoljen za občinskega svetovalca — povedal g. komisarju v svrhu vpisa svoje ime in v priimek, je klerikalni g. Ž. hitro in v prav zasmehljivem tonu pristavil besedico 'posestnik', češ, takle nemanič, pa občinski svetovalec! No, g. posestnik Ž., nekaj na uho: Pomlad se bliža in žno seveda tudi toplota, pazite na maslo! Tudi g. župnik se je zaletel v sodr. Jerama ter mu očital, da smo se zvezali s kapitalistično stranko, menda zato, ker je napr. blok volil z nami. Če bi bil volil klerikalce, bi bilo seveda vse v redu — tako pa je preprečil, da ni prišlo do tega, kar bi bili klerikalci radi, namreč gerenta. Na ta način bi morda še najlažje spravili pod streho svoje načrte — pa je že smola, kaj se hoče — ti pr....i socialisti! Toda gospodje, ne razburjajte se, dovolj priložnosti boste imeli delati v korist občine in občanov, če ste iskreno s tem namenom prišli v občinski odbor; če ste pa imeli načrte, kateri so s koristmi občine skregani, je pa seveda jeza na socialiste in sploh na večino razumljiva ter od vaše strani upravičena. Za danes bodi dovolj, saj se še vidimo. — Videl.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernat

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem. 1200

Posestvo

okoli 15 oravov, s lepim sadonosnikom ter lepim logom se proda. Pojasnila daje STURM J. v SEŠTERŽAH, pošta Ptujeka gora.

Gozdar z dolgoletno prakso na večjem posestvu, izvrstno spričevalo, neomadeževan, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi zmožen, 57 let star, išče namestitve kot upravitelj, gozdni ali lovski paznik, občinski tajnik itd. Ponudbe na upravo tega lista.

MOKROTA

škoduje zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fitni in poceni

dežnik

katerega pa edino dobite v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros cene, istotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse drugo blago. — Naročite cenik!